

Opening expositie 'Geometrische waarnemingen' op 05-jun-2022

(Expositie: 02-jun t/m 28-aug-2022; Monica Maat, 2D en Henk Rusman, 3D)

– Allereerst:

- Hartelijk dank, Monica, dat je me gevraagd hebt om deze mooie expositie in dit bijzondere Museum te mogen openen! Ik voel me zeer vereerd, en doe dit echt met veel plezier!
- Ook jij hartelijk dank, Henk, dat je mij dit vertrouwen meteen had geschonken, zelfs nog voordat we elkaar ooit ontmoet hadden!

– Even mezelf voorstellen!

- Ik ben Erna Koelman
- Al 17 jaar voorzitter van Stichting Culturele, de organisatie van de Tour of Art Flevoland, het grootste Flevolandse evenement op het gebied van beeldende kunst.
 - In 2006 is dit evenement (waarvan mijn echtgenoot Peter Koelman en ikzelf de initiatiefnemers zijn) begonnen als Atelierroute Lelystad, met alleen Lelystadse kunstenaars als deelnemers.
 - De 10^e editie, in 2015, is gevierd door uit te proberen of het zou lukken om deelname open te stellen voor kunstenaars uit heel Flevoland. Dit bleek heel succesvol te zijn.
 - Het is dus zo gebeven, en de naam is veranderd van Atelierroute Lelystad naar Tour of Art Flevoland.
 - **(Brochure 2021 laten zien!)** U kunt t.z.t. hier een brochure ophalen.
- Maar net zo belangrijk: ik ben een enthousiast liefhebber van kunst en cultuur, en frequent bezoeker van exposities, musea, theaters, concertzalen, etc. Een soort 'cultuurfreak' dus.
- Monica en ik kennen elkaar al sinds 2009, via de Atelierroute Lelystad / Tour of Art Flevoland. In 2009 deed Monica voor het eerst mee aan de ARL. In totaal heeft zij al 7x deelgenomen: 4x ARL en 3x Tour of Art.

– Monica Maat en Henk Rusman, een prachtige, harmonische combinatie van kunst!

- Het werk van Monica ken ik dus al vele jaren. Dat van Henk Rusman kende ik nog niet.
- Gezien de titel van de expositie, 'Geometrische waarnemingen', was ik meteen zeer geïnteriseerd en geïnteresseerd om ook het werk van Henk te leren kennen.
 - Google is daarvoor tegenwoordig een heel handige start; ik had hem dus snel gevonden.
 - Ik kon mijn ogen niet geloven: wat een perfecte combinatie leek mij dat: het 2D-werk van Monica en het 3D-werk van Henk!
 - Ik keek er dus meteen naar uit om ook het werk van Henk beter te leren kennen en om de beide stijlen en technieken in werkelijkheid bij elkaar te zien.
- Wat betreft het gebruik van de geometrie liggen de twee stijlen en technieken duidelijk dicht tegen elkaar aan.
 - Maar ik had sterk het gevoel dat er meer verwantschap tussen de twee stijlen is dan (oneerbiedig gezegd, maar dat bedoel ik niet zo) 'alleen geometrie'.
 - Toch lukte het me niet om dat te benoemen, omdat er ook duidelijke verschillen zijn.
 - Het kwartje veel bij mij toen Peter en ik op 7 mei j.l. in het Noord-Brabants Museum liepen. In een van de zalen viel mijn oog op een muurtekst over het werk in die zaal, met als titel 'Fragmentatie, abstractie en geometrie'.
 - Hier hingen werken van 'De Stijl', Kubistische werken en werken van Escher bij elkaar.
Ter plekke viel bij mij het kwartje m.b.t. deze expositie: fragmentatie, abstractie en geometrie zijn drie elementen die ik ook zie in de werken van Monica en Henk!
- Even een klein uitstapje voor wie dat niet weet:
 - In 1911 maakte het publiek tijdens de Salon des Indépendants in Parijs voor het eerst kennis met het Kubisme. Hierin werd voor het eerst een voorstelling niet meer realistisch weergegeven, maar vanuit verschillende gezichtspunten.
 - Dat bracht een radicale breuk met de traditionele opvattingen.
 - Deze breuk resulteerde in een tendens naar abstractie, die binnen veel modernistische stromingen bestaat.

- Een van die stromingen is 'De Stijl', vernoemd naar het in 1917 in Leiden opgerichte tijdschrift *De Stijl*.
 - De leden van 'De Stijl' streefden naar een radicale hervorming van de kunst. Deze hervorming bestond uit het gebruik van een minimum aan kleuren (vooral primaire kleuren, gecombineerd met zwart, wit en grijs) en een zo eenvoudig mogelijke vormgeving.
- **Terug naar deze expositie en de twee exposanten!**
- Dit laatste is in deze expositie heel herkenbaar. Vooral in het werk van Monica maar afgezien van de kleuren, ook in het werk van Henk.
 - Monica en Henk houden er beiden van om met hun geometrische werk mensen als het ware op het verkeerde been te zetten.
 - Monica refereert graag naar de uitspraak van Carl Jung: 'Alles hangt af van hoe we dingen zien!'
 - Zij zegt b.v. 'Kunst is het ontregelen van de werkelijkheid'. Monica wil graag optische effecten creëren en de waarneming manipuleren.
 - Bij de werken van Henk gebeurt dat ook, maar op een wat andere manier: Zijn werken nodigen uit om eromheen te lopen. Als je dat doet, zie je steeds een ander beeld, wat de structuur ongrijpbaar maakt.
 - Een duidelijk voorbeeld van een kunstwerk van Henk dat steeds verandert als je eromheen loopt, is het grote 3D-kunstwerk op de grond. Van een afstand is het een groot wit kunstwerk. Kom je er dichterbij dan zie je, afhankelijk van de plaats waar je staat, subtiele gele, blauwe en/of rode lijnen. Loop straks eens een rondje om het werk heen, en je ziet dit kleurenspeel steeds veranderen.
 - Die 'strengere' ontwerpen gaan dan opeens 'leven'. Er ontstaat een soort 'bezielde' geometrie.
 - Wie overigens bij binnenkomst in de entree goed heeft rondgekeken, heeft gezien dat daar drie werken van De Stijl staan: de beroemde 'Rietveldstoel', met nog een stoel en een kleine kruiwagen van Rietveld. Helemaal 'in (de) stijl' dus!
 - Deze expositie is hier dus helemaal op zijn plek!
- **Ik wil ook graag wat meer vertellen over elk van beide kunstenaars zelf**
- Ik begin met **Monica Maat**
- Het kan niet al te moeilijk zijn om een uur te vullen over haar achtergrond, haar ideeën, haar brede achtergrondkennis, alles wat haar inspireert, en alles wat ze al heeft gedaan en gemaakt. Maar dat is natuurlijk niet de bedoeling van deze opening, dus dat zal ik niet doen. Maar er is toch wel het nodige dat best verteld mag worden!
 - Zelden (of misschien zelfs wel nooit?) heb ik een veelzijdiger kunstenaar ontmoet dan Monica.
 - Mensen die van alles en nog wat doen of maken, zijn er véél meer! Maar meestal lukt het dan niet om in al die disciplines goed te presteren, laat staan er ook nog in uit te blinken.
 - Maar Monica is écht een veelzijdig kunstenaar! Waarmee ik bedoel te zeggen: wat ze ook doet, ze levert kwaliteit! En dat is niet velen gegeven.
 - Het werk dat u in deze expositie ziet, is slechts een zéér klein gedeelte van wat zij in haar leven allemaal gemaakt heeft. Hoewel dat deels los staat van deze expositie, wil ik toch een aantal voorbeelden geven:
 - Naast geometrische werken op doek en paneel, maakt ze ook hedendaagse huisaltaren, meubelen, installaties, mathematische werken in kleurpotlood, computerkunst, grafische vormgeving, muurschilderingen en decors.
 - Naast beeldend kunstenaar is zij ook dichteres, en schrijft ze liedteksten.
 - Ook heeft ze een beeldverhaal uitgegeven ('Het orakel van Parijs'), en een boek ('De schoonheid van de geometrie').
 - Bij dat laatste is in opdracht van Monica een film gemaakt, waarvoor zij de grafische elementen aanleverde.
 - Ze heeft zelfs een Poëtisch Theaterstuk geschreven, dat uit verschillende disciplines bestaat.

- Tweemaal (2018 en 2021) is ze genomineerd geweest voor de internationale 'André Evard Preis'.
- En binnenkort wordt haar kunstboek 'De Kleur Gedicht' uitgegeven. Een kunstboek met toelichting over geometrie en afbeeldingen van haar meest recente geometrische schilderijen, aangevuld met bijpassende gedichten. Bij wijze van uitzondering heeft ze dat zelfs op artistieke wijze mogen vormgeven.
- We kunnen hier dus met recht spreken van een indrukwekkend veelzijdig kunstenaar.

– Henk Rusman

- Henk Rusman heb ik pas op 18 maart j.l. voor het eerst ontmoet, hier in Museum Nagele, toen Monica en Henk bij elkaar kwamen voor een vooroverleg over de inrichting van deze expositie. Ik mocht daarbij aanwezig zijn, om vast kennis te maken met Henk en met zijn werk. Dat was een heel prettige kennismaking.
- Mijn 'kwartje' over 'fragmentatie, abstractie en geometrie' dat viel in het Noord-Brabants Museum, (b)lijkt helemaal in lijn te zijn met wat ik later op de Facebookpagina van Henk las:
 - Als een wetenschappelijke vormonderzoeker abstraheert Henk Rusman de vormen om ons heen. Hij kleedt ze uit tot de kern, zonder ze te reduceren.
 - Hij begint met het spelen met staal of karton, waar hij een vorm uitsnijdt.
 - Die vorm kan je buigen, draaien of vouwen.
 - Hierbij ontstaan een binnen- en een buitenruimte, maar ook een zeker ritme door herhaling van vormen.
 - Dit wordt een zoektocht naar vormen die zich, steeds vanuit een andere invalshoek, wetmatig herhalen.
 - Het fascineert Henk dat je met een simpele ingreep zoveel kunt bewerkstelligen. Ik had dat natuurlijk nooit beseft, maar het is inderdaad fascinerend wat hij met deze techniek allemaal weet te maken.
- Het oeuvre van Henk is heel herkenbaar.
 - Elementaire wiskundige vormen als cirkel, ovaal en vierkant vormen de basis van zijn onderzoek.
 - Wetmatigheden van deling, herhaling, ritmiek kunnen op een eindeloze wijze vormgegeven worden.
 - En toch zijn zijn werken verre van eentonig!
- Inmiddels heb ik ontdekt dat ook Henk veelzijdig is. Ook hij maakt veel meer dan de hier getoonde kunstwerken.
 - Ik heb veel foto's gezien van indrukwekkend mooie buitenkunst, doorgaans in opdracht gemaakt.
 - Een aanrader is zijn flyer 'Henk Rusman | Opdrachten'. Die toont een enorme diversiteit aan prachtige buitenkunstwerken.
 - Heel bijzonder vind ik zelf zijn landschapsproject uit 2018, met de toepasselijke naam 'Ode aan M.C. Escher op 't Bildt'. Het zijn Escher-achtige tekeningen in graanakkers, waarvan ook een filmpje te zien is op een laptop hier in het museum. (Zie print van 'Jubileum Brochure Ode aan M.C. Escher op 't Bildt'.)

– Nog even iets over de voorbereidingen voor deze expositie

- In de aankondiging voor deze expositie staat dat 'hun werk zo is ingericht en gecombineerd dat de werken elkaar versterken, en er een sprankelend geometrisch spel van vorm, kleur en licht ontstaat.'
- Ik haal dit bewust letterlijk aan, want beter kan ik het niet verwoorden! Het is absoluut een prachtige eenheid geworden, bijna een symbiose.
- Dat dit gelukt is, is beslist geen toeval!
- Het goed inrichten van de expositie bleek, zoals te verwachten, en ook volkomen terecht(!), een heel serieuze zaak te zijn.
 - Ik ken Monica niet anders dan dat alles tot in de puntjes geregeld moet zijn. (Een fout gespeld woord in een aankondiging, een niet goed lopende zin in een gedicht of een boek, een niet helemaal recht hangend kunstwerk? Dat kan mag niet gebeuren!)
 - Tijdens het reeds genoemde overleg op 18-mrt-2022, waar ik bij aanwezig was, hadden Monica en Henk overleg over de inrichting.
 - Daar merkte ik dat ook Henk een groot belang hecht aan een goed doordachte inrichting, waarbij de werken elkaar zo veel mogelijk versterken, en het totale

resultaat (de expositie als geheel) belangrijker is dan de individuele onderdelen (de werken van ieder van hen).

- Blijkbaar zijn beiden op dat punt uit hetzelfde hout gesneden: Je doet het goed of je doet het niet.
 - De basisideeën over de inrichting werden zeer goed afgewogen en op elkaar afgestemd. Al bij het eerste voorgesprek, maar ook weer tijdens het daadwerkelijke inrichten.
 - Wat komt in welke ruimte het beste tot zijn recht? Welke werken passen het beste bij elkaar?
- Kortom, dat dit zo'n prachtige, goed op elkaar afgestemde expositie is geworden, is te danken aan een zorgvuldige voorbereiding, afstemming en afwegingen.
- Van Monica en Henk zelf, aangevuld met zeer waardevolle adviezen van Marja van de Wal, vrijwilligster bij Museum Nagele!
 - Maar dan moet dit alles ook nog uitgevoerd worden. Ik vond het ongelooflijk om te zien wat een geweldige praktische hulp er gegeven wordt door de ervaren vrijwilligers van Museum Nagele.
 - Uit de vele 2D-werken van Monica en 3D-werken van Henk is een prachtig opgebouwde expositie ontstaan!
 - **Chapeau!** Voor beide kunstenaars én voor alle vrijwilligers!

– **Ik ga afronden**

- Het wordt tijd om met z'n allen de expositie te gaan bekijken, en te gaan genieten van de mooie kunstwerken en de fraaie inrichting van deze expositie.
- En ik denk dat iedereen ook wel aan een drankje toe zal zijn.
- Monica en Henk, ik wens jullie een heel succesvolle expositie toe!
- En ik wens alle bezoekers veel kijkplezier!